

Kapitel 23

Verberne *ser* og *estar*

Ser og *estar* hører til de såkaldte kopulative verber, d.v.s. verber der konstrueres med subjektspredikativ. Man kan sige at der sættes en form for lighedstegn mellem de to led, og der er derfor (næsten altid) kongruens i genus og numerus mellem subjektet og dets prædikat.

Problemerne med at adskille brugen af de to verber *ser* og *estar* skyldes at vi i mange tilfælde ville bruge det samme verbum på dansk, nemlig *at være*. For en indfødt er der derimod en klar semantisk forskel, men denne kan være vanskelig at forklare. Mange studerende starter på deres studier med en opfattelse af at det er en forskel mellem *permanent* og *forbigående*, men som vi straks vil se, er dette udgangspunkt ofte ikke holdbart.

Ser bruges til at beskrive en egenskab, noget iboende, og kan derfor bruges til en klassificering af subjektet: *la mesa es redonda* (bordet er rundt); *Javier es médico* (Javier er læge), men en egenskab er ikke altid permanent.

Estar beskriver derimod en befinden sig i en tilstand eller på et sted, hvilket i nogle tilfælde kan være mere permanent end en med *ser* beskrevet egenskab:

<i>está muerta</i>	hun er død
<i>Madrid está en España</i>	Madrid ligger i Spanien

Selv om semantikken (betydningen) nok er vigtig, er det hensigtsmæssigt overordnet at inddele sætningerne med *ser* og *estar* efter det led der ikke er subjekt i sætningen; det vil sige hvilken ordklasse prædikativet tilhører, hvis der er et sådan, eller om det er en konstruktion med adverbial (se også oversigtsskemaet s. 280).

23.1 Der er hverken prædikativ eller adverbial

Uden prædikativ er *ser* et eksistensverbum der udtrykker om noget findes. I denne funktion bruges det mest om *de højere magter*:

<i>Dios es</i>	Gud findes / eksisterer
<i>Tal señora no es en el mundo</i> (<i>Quijote</i> , cit. Gili)	En sådan kvinde findes ikke i verden

Estar betyder *at være til stede* og man kan argumentere for at der er et underforstået stedsadverbial som *aquí*:

«¿ <i>Está Mario, por favor?</i> » (Muñ 78)	«Er Mario hjemme?»
- <i>No, ya estaban ya</i> (Mog 30)	Nej, den gang fandtes de (udgravningerne) allerede (: var de her)

Et sidste eksempel til illustration af forskellen:

<i>Borja ya no es. Ya no está. Estar muerto significa no estar más</i> (Sol 152)	Borja er / eksisterer ikke mere. Han er ikke længere til stede. At være død betyder ikke at være (her) mere
--	---

23.2 Subjektsprædikativet er et substantiv eller pronomener

Når prædikativet er et substantiv eller et pronomener bruges altid *ser*, uanset hvor kort varighed det der udtrykkes (f. eks. i spil eller leg) har, og om det er holdt op med at være (jf. sidste eksempel). Der kan stå et interrogativt pronomener i stedet for det substantivi ske prædikativ:

- ¿Quién fue? (Mog 39)	Hvem var det?
«Soy yo, Nérida», dijo (Muñ 77)	«Det er mig, Nelida», sagde hun
yo soy un trabajador y pienso... (Mog 13)	jeg er en fisker og jeg mener...
¿Era tu marido cuando . . . ? (Del 72)	Var han din mand da . . . ?
Doña Ester extendió la mano, pero no era un saludo (All 98)	Doña Ester rakte hånden ud, men det var ikke en hilsen
Clara dejó de ser un ángel distraído (All 157)	Clara holdt op med at være en distraheret engel

Hvis man ønsker at udtrykke et midlertidigt forhold eller at man for tiden udfører en given funktion bruges *estar* + præpositionen *de* eller *como*:

<i>El ingeniero está de taxista</i>	Ingeniøren arbejder som taxachauffør (han er altså ikke taxachauffør)
<i>hay gente que no encuentra trabajo. Están de vendedores ambulantes</i> (Mog 18)	der er folk der ikke kan finde arbejde. De arbejder som gadesælgere
<i>y estoy ahora como profesora de primera categoría titulada</i> (Mog 5)	og nu har jeg en stilling som uddannet lærer af første grad

23.2.1 Substantiv med *estar*

Enkelte substantiver kan i talesprog bruges med en adjektivisk betydning og stå med *estar*:

Está mosca	Han / hun er sur (LA: parat, oppe på mærkerne, kvik)
Está un día hermoso (cit. B&B)	Det er en smuk dag
Estoy pez (el. soy un pez) en geografía	jeg er et nul i geografi

23.3 Subjektsprædikativet er et talord

Når subjektsprædikativet er et talord bruges kun *ser*:

<i>(Nosotros) somos cinco</i>	Vi er fem
-------------------------------	-----------

Man skal dog være opmærksom på en anden konstruktion der kan minde meget om ovenstående:

<i>Estamos los cinco</i>	Vi er her alle fem
--------------------------	--------------------

Her er det determinerede talord subjekt i sætningen, og der er ikke noget prædikat. Eksemplet hører altså til under 2323.1.

23.4 Subjektsprædikativet er et adjektiv

Det er først og fremmest når subjektsprædikativet er et adjektiv problemerne opstår, for her kan ingen af verberne udelukkes på forhånd. Selv om en del adjektiver har en stærk præference for det ene eller det andet verbum, er det vigtigt at have de semantiske forskelle for øje. Disse kan inddeles i forskellige grupper.

Ser udtrykker et generelt kendskab eller en egenskab som ikke afhænger af den talendes oplevelse i et konkret tilfælde, mens *estar* er mere forankret i situationen og den talendes oplevelse. *Estar* beskriver en tilstand, hvilket i princippet vil sige noget foranderligt, men i visse tilfælde kan subjektet kun svinge fra den ene tilstand til den anden - ikke tilbage igen: *la culebra está viva / muerta* (slangen er levende / død). Slangen kan være i en af to tilstande, nemlig levende eller død, og det at man på spansk bruger *estar*, er ikke udtryk for en tro på et liv efter døden eller noget i den retning.

Mange adjektiver kan bruges med begge verber, men der er en lettere eller vanskeligere identificerbar semantisk forskel. *Ser* er definerende eller ses i forhold til andre af samme slags, og sammenlignes derfor med en (underbevidst) norm, mens *estar* udtrykker en oplevelse af hvordan tingene er, noget vi sanser, og subjektet ses evt. i forhold til hvordan det har været tidligere. Ved inanimerede størrelser, genstande, vil et adjektiv ofte være identificerende, idet disse i mindre udstrækning end animerede størrelser (levende væsner) vil skifte tilstand:

el ayuntamiento que era grande y cuadrado rådhuset som var stort og firkantet
(Cela 26)

Bygningen defineres som stor i forhold til andre bygninger, mens en bedstemor kunne sige til sit barnebarn:

Qué grande estás Hvor er du (blevet) stor

hvor hun (ubevidst) sammenligner med hvor stor han var da hun så ham fjorten dage tidligere - hvordan hun oplever ham.

Personer kan dog også beskrives med *ser*:

Mariuca era delgada, como delgados eran Mariuca var slank ligesom de to *Guindilla*
doña Lola y doña Irene, las Guindillas, doña Lola og doña Irene og skomageren
y Andrés, el zapatero. Y él era gordo Andres. Han var tyk lige som Cuco var
como lo era Cuco (Del 105)

Når man tiltaler en anden person vil man dog ofte udtrykke det *indtryk* man får af denne og dermed bruge *estar*, og det antyder på ingen måde at det kun skulle være forbigående at den anden er *slank*, *smuk* eller hvad det nu måtte være:

Pero estás muy delgada Men du er virkelig slank

*¡Qué guapa estás!
pero yo estoy muy vieja para eso (All 98)
la señora era muy vieja; tenía 90 años*

Hvor ser du godt ud!
men jeg er (føler mig) for gammel til det
damen var meget gammel; hun var 90 år

Følgende eksempler kan belyse forskellen yderligere:

<i>la nieve es fría</i>	sne er kold (pr. definition)
<i>el café está frío</i>	kaffen er kold (lige nu)
<i>Pedro es muy celoso</i>	Pedro er meget jaloux (af natur)
<i>parece que está celosa</i>	det ser ud som om hun er jaloux (lige nu)
<i>aquel chico es (un) loco</i>	den fyr er gal (psykisk syg)
<i>¿Qué dices, hijo? Tú estás loco (Mog 40)</i>	Hvad siger du? Du må være tosset
<i>Él es mudo</i>	Han er stum
<i>Mudo estaba mi yerno (Mog 41)</i>	Min svigersøn var stum (af forskrækkelse)

Visse adjektiver konstrueres **næsten altid med ser** fordi deres betydning er udtryk for en klassificering eller inddeling i kategorier. Det gælder nationaliteter, form og farve, religiøs og politisk overbevisning mm. selv om en farve kan males over, og man kan skifte både nationalitet og overbevisning:

<i>la mesa es azul / redonda</i>	bordet er blå / rundt
<i>mi tío es católico / comunista</i>	min onkel er katolik / kommunist

I nogle tilfælde kan en farve dog være omskiftelig, og så vil *estar* være på sin plads:

<i>El cielo estaba gris y amenazaba lluvia (All 45)</i>	Himlen var grå og truede med regn
<i>la fruta está verde</i>	frugten er umoden

Feliz, lykkelig, opfattes på spansk som en egenskab uanset hvor kortvarigt det måtte være, og konstrueres med *ser* - modsat f.eks. *contento*, der er en tilstand. Også ved *desgraciado*, *inocente*, *pobre* og *fiel* skal der bruges *ser*.

<i>Ella está contenta (Mog 33)</i>	Hun er tilfreds
<i>Probablemente fue feliz esa noche y algunas noches más (All 69)</i>	Den nat og endnu nogle nætter var han nok lykkelig
<i>Yo he trabajado 29 años. Me inicié en un pueblecito de Pacora donde los niños eran bien pobres (Mog 3)</i>	Jeg har arbejdet i 29 år. Jeg begyndte i en lille landsby i Pacora hvor børnene var meget fattige

Ved *lleno / vacío*, *sucio / limpio*, *contento / descontento*, *cansado*, *enfermo* m.fl. bruges **i reglen estar**, idet der i langt de fleste tilfælde vil være tale om en tilstand: Det er de færreste ting vi kan definere som *fyldte*, *tomme* etc.:

<i>Teresa estaba muy enferma y todas las demás estaban cansadas, menos Clara (All 100)</i>	Teresa var meget syg, og alle de andre (kvinder) var trætte, undtagen Clara
--	---

Ved visse adjektiver er der oftest en klarere betydningsforskel:

Ser

Los países europeos son ricos

De europæiske lande er rige

El niño es listo

Drengen er klog

Este tipo de manzana es verde

Denne æblesort er grøn

Ser consciente

At være bevidst om noget

Estar

¡Qué rica está la comida!

Hvor er maden dejlig!

Estamos listos

Vi er parate (f. eks. til at tage afsted)

La manzana está verde

Æblet er umodent

Estar consciente

At være ved bevidsthed

I nogle tilfælde er subjektets art afgørende, idet der med et person-subjekt beskrives en tilstand (*estar*), mens der med et tings-subjekt eller i et upersonligt udtryk (intet subjekt) er tale om en generel beskrivelse af subjektet eller situationen, og der bruges *ser*: Det må være en egenskab ved filmen at den er *sørgelig*, men det er (forhåbentlig) kun en tilstand når Javier er ked af det:

la película es triste

Javier está triste

es malo

está malo (mal)

El llanto era necesario para lavar la conciencia (Del 72)

Entonces, mientras yo trabajaba, todo era magnífico ¿no? (Mog 7)

No era posible que yo trabajase y estudiase a la vez (Mog 7)

filmen er sørgelig (Det er en sørgelig film)

Javier er trist / ked af det

han er ond / det er dårligt

han er syg

Gråden var nødvendig til at vaske samvittigheden

Så mens jeg arbejdede, var alt fantastisk, ikke?

Det var umuligt for mig at arbejde og studere samtidig

Visse upersonlige udtryk konstrueres dog med *estar*:

está bien (ikke bueno), pues, hijo (Mog 40)

estaba claro que sólo ella creía (Muñ 33)

Det er i orden, min dreng

Det var indlysende at det kun var hende der troede

23.4.1 Afvigelser fra reglerne

Både i Spanien og Latinamerika kan man støde på *estar pobre / feliz / rico*, men bortset fra udtrykket *estoy más pobre que una rata* kan det ikke anbefales at efterligne. B&B citerer A. Mastretta fra Mexico: *Estaban tan felices que me dieron envidia*.

I Latinamerika kan man tillige støde på den ældre betydning af *estar consciente*, nemlig at være opmærksom på:

Estamos conscientes de que el debate y la discusión en la libertad son demandas de los jóvenes del país (Unomásuno, Mexico, cit. B&B)

Vi er opmærksomme på at debat og diskussion i frihed kræves af landets ungdom

23.5 Subjektsprædikativet er et participium

Med participium dannes to forskellige slags passiv, som for den studerende ofte kan være vanskelige at adskille. Den *rigtige* passiv, der udtrykker en handling og er en omskrivning af en aktiv sætning (om aktiv > < passiv, se 9.5), dannes ved hjælp af *ser*, mens *estar* + participium danner det vi kalder *tilstandspassiv*.

23.5.1 Handlingspassiv med *ser*

Passiv vil sige at en aktiv sætning omskrives så dennes direkte objekt bliver til subjekt i den passive, mens subjektet, den handlende - der ofte udelades - kan udtrykkes ved hjælp af præpositionen *por* + styrelse (på dansk *af*). Dette led kaldes agens. Øvrige led bevares:

Un ladrón le robó el reloj a Jorge → *el reloj le fue robado a Jorge (por un ladrón)*
 Tyven stjal Jorges ur → Jorges ur blev stjålet (af en tyv)

Der udtrykkes altså en *handling* som blev udført på et bestemt tidspunkt, eller som gentages som i eksemplet i imperfektum:

<i>Todos los informes eran rotos y al tacho de basura</i> (Mog 17)	Alle rapporteme blev revet i stykker og i papirkurven
<i>Nunca antes fue convocado un evento de esta envergadura;</i> (Mog 28)	Der var aldrig før blevet indkaldt til et møde af sådan en rækkevidde
« <i>El hombre sombra</i> » <i>fue escrito en el otoño de 1983</i> (Muñ 9)	«Skyggemanden» blev skrevet i efteråret 1983

Passiv med *ser* bruges stort set ikke i moderne talesprog. I mere formelt talesprog kan det dog forekomme, og i skriftsprog er det almindeligt.

23.5.2 Tilstandspassiv med *estar*

Med *estar* beskrives en tilstand, og eftersom der ikke finder en handling sted, kan vi ikke tilføje en agens - en handlende. Man kan sige at det er resultatet af en (passiv) handling, og tilstandspassiven beskriver den situation eller tilstand som er opstået. Forskellen fra den almindelige passiv fremgår ikke klart ved en oversættelse til dansk da vi ofte udelader hjælpeverbet *at blive* i handlingspassiven:

<i>El reloj de Jorge está robado</i>	Jorges ur er stjålet (væk) = det er her ikke mere
<i>ahí han estado enterrados</i> (Mog 30)	Der har de (skeletterne) været begravet
<i>la izquierda estaba compuesto por partidos tradicionales</i> (Lor 106)	venstrefløjen var sammensat af traditionelle partier

Eftersom der er tale om en tilstand vil man ofte bruge præsens eller imperfektum, mens handlingspassiven i reglen vil udtrykke en overstået handling og dermed stå i

indefinido; præsens ses sjældent: *la casa es (está siendo) pintada* - huset er ved at blive malet.

23.6 Subjektsprædikativet er en infinitiv

Ved infinitiver kan kun bruges *ser*:

Vivir es viajar

At leve er at rejse

Vivir era ir muriendo día a día, poquito a poco, inexorablemente (Del 206)

At leve var at dø dag for dag, ubønhørligt lidt efter lidt

Entonces [...] lo primero que hacían era prender una dinamita y lanzarla al cardumen para que les sea más fácil la captura (Mog 11)

Det første de gjorde var at tænde en stang dynamit og kaste den mod stimen for at fiskeriet skulle blive lettere for dem

23.7 Verbet følges af en gerundium

Ved gerundium kan kun bruges *estar*. Der udtrykkes en igangværende handling, men modsat engelsk *he is working* kan man på spansk godt bruge almindelig præsens om den type handlinger:

Me está cambiando la vida (All 58)

Mit liv er ved at forandres

Ahora, los estudios universitarios los hice con un intervalo porque estuve trabajando en una fábrica pesquera (Mog 7)

Universitetsstudierne foretog jeg med et interval for jeg arbejdede (samtidig) på en fiskefabrik

23.8 Verbet følges af et adverbialt udtryk

Adverbialer i form af adverbier og præpositionssyntagmer kan udtrykke mange forhold, så det er hensigtsmæssigt at foretage en semantisk inddeling. Overordnet kan det dog siges at *ser* er det dominerende verbum. Det adverbielle led kan udtrykkes ved et interrogativt adverbium (*dónde, cuándo, cómo*).

23.8.1 Tid

Tid udtrykkes næsten udelukkende med *ser*:

eran algo más de las doce (Muñ 13)

klokken var noget over tolv

hoy es jueves

i dag er det torsdag

todavía es muy temprano

det er stadig meget tidligt

Era ya de noche (Del 140)

Det var allerede aften (mørkt)

Eso fue en el '83 (Mog 43)

Det var / skete i 83

Dog også *estar a*:

Estamos a seis de mayo

Vi har den sjette maj

¿A qué hora estamos? (hørt) = *¿Qué hora es?*

Hvad er klokken?

23.8.2 Sted

Sted kan både udtrykkes med *ser* og med *estar*, men der er en klar forskel. Med *estar* udtrykkes en placering af et fysisk objekt, mens *ser* bruges med betydningen *at finde sted*, hvilket vil sige at subjektet er mindre håndgribeligt. *Estar* er det der skal bruges

Ordklasse som <i>prædikat</i>	Ser	Estar
Intet Prædikat	Eksistere: <i>Dios es</i>	Være til stede: <i>¿Pedro está?</i>
Substantiv Pronomen, 23.2	Identifikation: <i>Pedro es poeta</i> <i>¿Quién es? - Soy yo</i>	Kun adjektivisk : <i>está mosca,</i> <i>estoy pez</i>
Infinitiv, 23.6	<i>querer es poder</i>	Umuligt
Talord	<i>(nosotros) somos cinco</i>	Umuligt, dog: <i>estamos los cinco</i> - hvor <i>los cinco</i> er subjekt
Gerundium, 23.7	Umuligt	Vedvarende / aktualiserende: <i>estoy muriendo de hambre</i>
Adjektiv, 23.4	Egenskab: <i>la película es triste</i> Klassificering: <i>la casa es roja</i> <i>Este señor es rico</i> <i>Ella es gorda</i> i forh. til andre	Tilstand: <i>Pedro está triste</i> <i>la fruta está verde</i> (umoden) <i>está rica la comida</i> <i>está gorda</i> : er (blevet) tyk
Upersonlige udtryk	<i>es bueno / natural / increíble... que...</i>	enkelte adjektiver og adverbier: <i>está claro / bien / mal... que</i>
Participium, 23.5	Handlingspassiv: <i>el reloj fue robado (por Pedro)</i>	Tilstandspassiv: <i>el reloj está robado (= no está)</i>
Stedsudtryk, 23.8.2	Finde sted, ofte abstrakt subjekt: <i>la reunión es aquí</i>	Befinde sig: <i>está de visita</i> <i>el libro ya no está</i>
Tidsudtryk, 23.8.1	<i>son las tres / es jueves / es tarde / es el ocho de mayo</i>	Kun: <i>estamos a tres de mayo</i>
Materiale, 23.8.4	<i>la silla es de madera</i> <i>son de mala calidad</i>	
Tilhørsforhold, 23.8.4	<i>el libro es de Pedro</i>	
Oprindelse, 23.8.4	<i>soy de Madrid = soy madrileña</i>	
Hensigt, mål tilstand/humor	<i>el café es para mi tío</i> <i>es para volverse loco</i>	<i>no estoy para bromas</i>

i de fleste tilfælde:

El mar está a un paso (Mog 39)

Havet er kun et stenkast væk

En la plaza estaba el ayuntamiento (Cela 26)

På pladsen lå rådhuset

él pensaba que estaría en su casa (Mog 43)

han troede han (en anden) var hjemme

No estábamos lejos de Pozanco (Muñ 48)

Vi var ikke langt fra Pozanco

Ser bruges når subjektet er en mere abstrakt størrelse som *fiesta, reunión, celebración* o.s.v.:

la conferencia es aquí

foredraget er (finder sted) her

¿Dónde es la fiesta?

Hvor finder festen sted?

Estar kan også bruges om placering i overført betydning:

O sea que la mujer tiene que estar bajo del dominio del hombre (Mog 24).

Med andre ord skal kvinden være under mandens herredømme

¿El problema es que Vd. no está en el gabinete? (Mog 27).

Er problemet at De ikke er med i regeringen?

23.8.2.1 Regional variation: *quedar* erstatter *estar*

I Spanien udtrykker *estar* som vi har set lokalisering og kan derfor også bruges om størrelser der ikke er flytbare som f. eks. byer og bygninger. I Latinamerika er denne brug begrænset, idet verbet her nærmere betegner placering og bruges om det der kan flyttes. Man foretrækker *quedar* om geografisk beliggenhed, bygninger o.s.v.:

¿Dónde queda el Correo Central? (Sáb V)

Hvor ligger hovedpostkontoret?

Chimbote queda en Perú

Chimbote ligger i Peru

I talesprog bruges *ser* om en tings rette plads:

Los platos son allí

Der skal tallerknerne stå

23.8.3 Måde

Måde udtrykkes med begge verber afhængig af om det der udtrykkes er generelt om den måde noget er på, altså en egenskab, eller om det er forankret i den konkrete situation:

¿Cómo era la ciudad hace 40 años?

Hvordan var byen for 40 år siden?

¿Cómo estás?

Hvordan har du det? / Hvordan går det?

Hasta para su matrimonio tienen que estar así mismo (Mog 25).

Selv til deres bryllup skal de være (klædt) sådan

porque en toda Latinoamérica estamos así (Mog 20)

for i hele Latinamerika er vi i den situation

23.8.4 Oprindelse, tilhørsforhold, materiale mm.

Oprindelse, tilhørsforhold, materiale m.m. udtrykkes med *ser + de* eller *ser + et* possessivt adjektiv.

Somos de Burgos

Vi er fra Burgos

Fue una plágia, creo que fue de Argentina
(Mog 4)

Det var en efterligning, jeg tror det var fra
Argentina

Ninguno era de Funes (Muñ 36)

Ingen af dem (telegrammerne) var fra
Funes

Este es mío, aquellas son tuyas

Denne er min, de der er dine

La silla era de madera

Stolen er af træ

unos peines que eran de espina de cactus
(Mog 31).

nogle kamme som var (lavet) af kaktus-
torne

El coche es de mala calidad

Bilen er af dårlig kvalitet

23.8.5 Diverse udtryk med præposition og konjunktion**Estar a**

Bueno, no estoy al tanto de las hectáreas,
cuántas hectáreas tendrá (Mog 1)

Jeg er ikke helt klar over hektarerne, hvor
mange hektarer der er

Ser / estar con

Pero ella estaba con esa idea (Mog 41)

men hun have den ide

estar con gripe

have influenza

ahí en el trabajo todos eran con escasos
recursos económicos (Mog 7)

der på arbejdet havde de alle begræn-
sede økonomiske midler

Estar de

No estoy de acuerdo. La tierra es una idea
romántica (All 55)

Jeg er ikke enig. Jorden er en romantisk
ide

porque están de huelga (Mog 14)

for de er i strejke

estaba siempre de mal humor (All 125)

han var altid i dårligt humør

Ser / estar para

Ser udtrykker mål eller hensigt i bred forstand, mens *estar* kan udtrykke humør eller
parat til:

Ser

Estas rosas son para ti

disse roser er til dig

Esta llave es para subir al segundo piso

denne nøgle er til at komme op på 2. sal

Era para desanimarse, pero... (Mog 43)

Det var til at miste modet af, men...

Estar

Primero se fue allá a ver [...] si [la chica]
estaba para calar (Mog 43)

Først gik han ud for at se om den [majsøl-
len] var klar til at si

¡Cuidado! No está para bromas

Pas på! Han er ikke oplagt til spøg

Estar por

Siempre estoy por preguntarle (Mog 32)
estoy por irme

Jeg er altid lige ved at spørge ham
jeg skal lige til at gå

Estar que

está que muerde

han er i elendigt humør (er så han bider)

23.9 Kongruensproblemer ved *ser*

Ved *ser* kan det være vanskeligt at afgøre hvilket led der er subjekt, og hvilket der er prædikativ hvis begge led er substantiviske: *El presidente era Fujimori* >< *Fujimori era el presidente* (*præsidenten var Fujimori*). Ordstillingen er ikke altid afgørende på spansk, og en pronominalisering antyder at propriet nok bør anses for subjekt: *Fujimori lo era - lo era Fujimori*. *El presidente lo era* kan ikke have samme betydning som de to forrige. Propriet, som altid er det mest determinerede, må regnes for subjektet.

Når der kun er et led, indsætter vi på dansk et betydningstomt *det* som subjekt, og på spansk kunne der argumenteres for at der skulle være et underliggende implicit subjekt med et semantisk indhold svarende til det eksplicite led (her *los tiempos eran...*), men vi skal nok holde os til at sige at verbet kongruerer med det eksplicite led:

Eran tiempos difíciles (All 31)

Det var svære tider

Når de to led har forskellig grad af determinering, kongruerer verbet oftest med det mest determinerede, og det kongruerer sjældent med et led der indeholder et talord:

*Siete años es (*son) mucho tiempo*

Syv år er lang tid

*Cuarenta muertos es (*son) el balance de los accidentes de carretera*

Antallet af ofre i trafikken er fyrrø døde

Når de to led er lige determinerede - og har forskelligt tal - har verbet en tendens til at stå i pluralis, hvilket skyldes at netop dette led i reglen er det mest betydningstunge. Det gælder i særlig grad når leddet i pluralis er foranstillet. Det andet led vil oftest være mere abstrakt:

Los pequeños pumas nacidos en cautiverio son ahora la mayor atracción del parque (Com, 22.06.97)

De små pumaer der er født i fangeskab, er i dag parkens største attraktion

Los sueños no eran lo único que Clara adivinaba (All 88)

Drømme var ikke det eneste Clara kunne gætte

ya que los investigadores suponen que las ruinas hasta ahora encontradas son sólo una parte de una obra más grande en la zona (Com, 22.06.97)

eftersom forskerne mener at de ruiner man har fundet indtil nu, kun er en del af et større kompleks i området

Pero lo verdaderamente importante de la película son los actores (Antología del cine español, 1994)

Men det virkelig interessante ved filmen er dens skuespillere

Men et udetetermineret led i pluralis kan også sætte verbalet i pluralis, og som i de første eksempler er det led verbet kongruerer med, efterstillet:

La especialidad de Ibi son juguetes mecánicos (Kj 123)

Byen Ibi's speciale er mekanisk legetøj

Når det ene led er et personligt pronomen, kongruerer verbet altid med dette, uanset at f.eks. et proprium rent logisk må opfattes som subjekt:

¿Quién es? - soy yo

Hvem er det? - Det er mig

¿Quién es Pedro? - Pedro soy yo / Soy yo

Hvem er Pedro? Jeg er Pedro / Det er mig /

*/ *Yo lo soy*

*Jeg er det

esa chica simpática eres tú

den søde pige er dig

Når et af de to elementer er neutrum, *todo*, *esto*, *eso*, *aquello* eller *ello* kongruerer verbet normalt med det betydningstunge led (det andet led), men hvis der ikke er kongruens mellem de to led vil hverken det led der står i neutrum eller det andet led kunne pronominaliseres:

todo son mentiras

alt er løgn

**lo son mentiras / *todo lo son*

†løgn er det / †alt er det

Dog:

todo es una mentira → todo lo es

det er alt sammen en løgn → det er alt

men ikke: **lo es una mentira*

†En løgn er det

23.10 Analyse af den passive konstruktion

Når participiet danner passiv fungerer ser som en form for hjælpeverbum, og vi vil ikke kalde det et kopulaverbum, idet man ikke kan sige at verbet sætter lighedstegn mellem de to led. Ser har en syntaktisk snarere end en leksikalsk betydning, og participiet kan - modsat et adjektiv - ikke pronominaliseres med *lo*.

Analytisk kan den passive adskilles fra den kopulative brug af ser ved at betegne passiven som en verbalperifrase, men imod en sådan analyse taler det at participiet - modsat dansk - kongruerer med subjektet. Jeg mener dog at en analyse som perifrase er det mest hensigtsmæssige:

*Las muñecas fueron compradas (*comprado) por María*

Dukkerne blev købt (*købte) af Maria

I nogle tilfælde kan participiet dog få en mere adjektivisk og dermed prædikativ funktion, og her fungerer ser helt klart som kopulativt verbum, og participiet må analyseres som subjektsprædikativ:

eran contadas las fábricas que trabajaban (Mog 10) Det var kun et fåtal af fabrikkeme der arbejdede

Modsat:

Fueron contadas las fábricas que trabajaban Antallet af fabrikker der arbejdede, blev talt op

En analyse som perifrasis gør det lettere at analysere konstruktioner med verber der i aktiv har objektsprædikativ:

I 1946 blev Peron valgt til præsident						
	En	1946	Perón	fue	elegido	presidente
F	A		S	Verbal		SP
M	præp.s.		subst	verbalsyntagme		substantiv
F	Pr	Styr			Aux	K
M	præp	talord			finit	participium